

Устаноўлена дакладная копія алтара XVII стагоддзя, які быў знішчаны ў савецкі час. Яго аднаўлялі цягам года па старых фотаздымках, а ўрачыстае адкрыццё і асвячэнне прымеркавалі да 30-годдзя вяртання святыні каталіцкім вернікам. Трагічны лёс храма з тонкім характам

Калі ўваходзіш у касцёл, позірк міжволі скіроўваецца на галоўны алтар, дзе прабывае Бог, дзе складаецца ахвяра праз малітву святара і супольнасці вернікаў. Гэта найцудоўнейшае месца ў кожнай святыні, яе сэрца. Сапраўдным упрыгожаннем касцёла Звеставання Найсвяцейшай Панны Марыі ў Гродне доўгі час таксама быў разьбяны галоўны алтар. Усё ўнутранае ўбранства святыні, якая славілася прыгажосцю і густам, ператрывала дзве сусветныя вайны, але было цалкам знішчана ў савецкі час. † Кс. канонік Антоній Грэмза, рэктар касцёла, адзначае, што гэтая святыня – адна з найстарэйшых у Гродне. Яна была пабудавана дзякуючы намаганням маршалка ВКЛ Кшыштафа Весялоўскага і яго жонкі Аляксандры з Сабескіх. Унутраным аздабленнем пабрыгіцкага касцёла займаўся вядомы майстар Георгій Цэльг, які ў свой час прыехаў у Гродна з Гданьска (Польшча). У гэтай нялёгкай працы яму дапамагалі мясцовыя цесляры. Над багатым строем святыні працаваў шэраг мастакоў, якія стварылі скульптурныя кампазіцыі, абра

зы і алтарныя выявы.

Аўтар: Кінга Красіцкая
13.09.2020 00:00

“Унутранае аздабленне храма было, з аднаго боку, простым і стрыманым у адрозненне ад іншых гродзенскіх касцёлаў, а з другога боку, яму было ўласціва тонкае хараство, – гаворыць кс. Антоній. – Галоўны алтар меў рысы класіцызму, пра што сведчылі кручаныя калоны. Яны нагадвалі калоны з базілікі св. Пятра ў Рыме. Чарговай адметнасцю галоўнага алтара было тое, што ў яго цэнтры ў паглыбленні знаходзіўся абраз Маці Божай Снежнай, а засланяў яго абраз Звеставання Найсвяцейшай Панны Марыі. Паколькі апошні быў большага памеру, у кляштарных хроніках узгадвалася нават назва касцёла «Звеставання Найсвяцейшай Панны Марыі Большой». Сёння гэты тытул забыты і не ўжываецца”.

У 1950 годзе, калі савецкія ўлады закрылі кляштар і касцёл, прыстасаваўшы святыню пад склад, святое месца было разрабавана. Усе алтары, а таксама амбон, орган, балкон і ўнутранае аздабленне былі знішчаны. Вядома, што нешматлікія асобныя алтарныя часткі апынуліся ў дзяржаўных музеях.

“У 1990 годзе касцёл вярнулі вернікам, але гэта былі сапраўдныя руіны, – з распаччу ўзгадвае рэктар касцёла. – Спярша мы зрабілі рамонт унутры, затым пачалася рэстаўрацыя святыні. Але галоўнага алтара не было на працягу ўсіх гэтых гадоў. Толькі ў верасні мінулага года мы змаглі з радасцю сказаць: «Прышоў час!», – і ўзяліся за працу”.

Як Фенікс з попелу

Аднаўляў галоўны алтар пабрыгіцкага касцёла вопытны гродзенскі майстар Вітольд Габінскі. Дзякуючы яго намаганням было адрэстаўравана 25 каталіцкіх святынь на тэрыторыі Гродзенскай дыяцэзіі.

“Мне паставілі дастаткова складаную задачу, – распавядае майстар. – Трэба было збудаваць алтар з нуля, абапіраючыся толькі на старыя фотаздымкі інтэр’ера святыні. Пры гэтым патрабавалася паўтарыць форму і канструкцыю, як у XVII стагоддзі, каб алтар арганічна ўпісваўся ў кампазіцыю касцёла. Даводзілася рупліва працаваць штодзённа з перапынкамі на нядзелі і святы. Але зараз маю адчуванне, што гэтыя 11 месяцаў працягліся, як адзін дзень”.

Спадар Вітольд гаворыць, што задаволены вынікам сваёй працы, хоць прыходзілася нялёгка.

Давялося прымяраць ролю і архітэктара, і будаўніка, і мастака.

“А

лтар рабілі не з дрэва, а з каменных блокаў. Затым пакрывалі ўсю канструкцыю

Аўтар: Кінга Красіцкая
13.09.2020 00:00

адмысловай фарбай, выкарыстоўваючы тэхніку венецыянскага мармуру, – зазначае майстар. – Першая праблема, з якой сутыкнуўся, калі ўзяўся за працу, – нестандарт. І пабрыгіцкі касцёл тут не выключэнне: гэта тыповыя цяжкасці для такога роду аб’ектаў. Фірмы, што выконваюць пэўныя элементы і механізмы пад замову, выстаўляюць за свае паслугі касмічныя цэннікі. А большасць з іх нават не хоча звязвацца з такімі складанымі замовамі. Таму прыходзіцца ўсё рабіць самастойна. Канешне, часам не абыходзіцца без мазгавога штурму, і тады няма іншага выйсця, акрамя як самому стаць экспертам”.

Спадар Вітольд адразу прыводзіць прыклады, каб не быць галаслоўным: “Я па ўсёй краіне шукаў людзей, якія пагодзяцца выканаць калоны. І ніхто не ўзяўся за гэтую працу, паколькі форма нетыповая. Атрымліваецца, што тэхналогіі ў нас крочаць наперад, а на практыцы бачым, што сотні гадоў таму людзі сякерай маглі зрабіць больш. У выніку прыйшлося ламаць галаву і самому іх рабіць. Чарговыя цяжкасці ўзніклі, калі стваралі нішу для абразоў. У паглыбленні алтара, згодна з традыцыяй, трэба было размясціць ікону Маці Божай Снежнай. Раней яе здымалі ўручную, а зараз яна павінна выязджаць механічна падчас вялікіх рэлігійных свят. У астатнія ж дні ікона зачыненая «знешнім» абразом Звеставання, які сягае ў вышыню 2,5 метры. Давялося прадумаць не толькі ўсю гэтую канструкцыю да міліметраў, але і сам механізм, бо не знайшлося ахвотных зрабіць яго на замову”.

Майстар падкрэслівае, што калі працуеш на такіх аб’ектах, то трэба выконваць працу нават не на 100, а на 200 адсоткаў, каб ніводзін з элементаў не даў збой.

У народзе часта можна пачуць такі дыялог: «Ці будзе трымацца? – Як прыжывецца! Калі што, ізноў работа будзе». Тут такі нумар не пройдзе. Трэба сумленна падыходзіць да

Аўтар: Кінга Красіцкая
13.09.2020 00:00

свайго абавязку і рабіць на вякі”, – падсумоўвае мужчына.

Працы працягнуцца

Падчас урачыстага адкрыцця і асвячэння адноўленага алтара руплівы рэктар святні кс. Антоній адзначыў, што з часам плануецца аднавіць астатнія алтары, а таксама ўсталяваць на галоўным алтары фігуры святых Аўгусціна, Уладзіслава, Казіміра і Войцеха, святога Міхала Арханёла і анёлаў, якія гістрычна тут прысутнічалі.

“Дзякую кожнаму, хто духоўна і матэрыяльна падтрымаў стварэнне алтара. Цяпер касцёл заззяў новым жыццём і непаўторным хараством”, – адзначыў напрыканцы ўрачыстасці кс. Антоній.

А

браз Маці Божай Снежнай, які аздабляе галоўны алтар пабрыгіцкага касцёла.

Рэстаўрацыяй абразу Маці Божай Снежнай займаўся гродзенскі мастак і рэстаўратар Уладзімір Кірэўскі.

“Дошка, на якой наклеена палатно з выявай, уся была ў дзірачках ад цвікоў, сам абраз – моцна пацярпеў”, – кажа мастак.

Майстар падкрэслівае, што шаты, якія зараз аздабляюць ікону, закрываюць значную частку каменя.